je ona naša sveta zemlja. Pojm o državi je treba nasloniti na domači kraj, na občinsko upravo in krajevno zgodovino.

Nekaj učiteljev poroča prav zanimivo o gospodarskih, družabnih in prosvetnih razmerah, o Prekmurju, Pohorju in Gorenjski. Povsod ima kmetsko-nadaljevalna šola svoje prilike in svoje naloge.

Tov. **Dobršek** govori o organizaciji kmetske mladine. Na mladino vplivajo dom, tradicija in šola. Kmetska miselnost ima svoj vir na koščku grunta in ima svoje dobre in slabe strani; nasprotno živi mestni človek v kinematografski okolici. Načrt organizacije kmetske mladine mora biti gospodarski in ne sme poudarjati romantike. Kmetsko delo se mora osvoboditi mehanskega dela; mehansko kmetovanje otopi glavo in srce. Razlika je med kmetskim ljudstvom v hribih in kmetskim ljudstvom v dolini. Potrebna je vzgoja kmetske mladine. Druga društva imajo presplošen cilj, delo naše organizacije pa bi bilo praktično in gospodarsko. Krajevne organizacije bi se združile v zvezo in bi se sestavili sreski odbori in banovinski odbor. V organizaciji bi bili združeni fantje in dekleta. Imeli bi svoje glasilo, v katero bi pošiljala mladina svoje prispevke, posebno pa bi bogatila zbirko narodnega blaga. Organizacija bo morala biti več kot strokovna; učitelj bo uspel, če bo poznal kmetsko dušo; mladina se bo obračala nanj tudi v duševnih stiskah. Skrb za organizacijo kmetske mladine naj prevzame banska uprava.

Prečita se resolucija, naj banska uprava prevzame ustanavljanje in delovanje mladinskih organizacij in naj skliče anketo, ki bo določila smernice dela in sredstev.

Predsednik tov. **Gosak** poroča o tisku »Knjižnice kmetske mladine«. Kmalu bo natiskana knjižica »Zlati nauki o gnojenju«, ki jo je spisal inž. **Lah.**

G. **Krošl** omenja, da je letos delovalo zaradi pomanjkanja denarnih sredstev le 45 kmetsko-nadaljevalnih šol. Naj se ustanavljajo mladinski krožki in prirejajo ekskurzije.

Sprejme se resolucija, naj se imenujejo učitelji kmetsko-nadaljevalnih šol v sreske kmetijske odbore.

Zelo uspelo zborovanje je trajalo od 8. ure dopoldne do 2. ure popoldne.

Novi prosvetni dom v Gor. Otavah

V nedeljo 15. oktobra je bil za prijazno vasico Gor. Otave v logaškem srezu pomenljiv in slovesen dan. Ob navzočnosti zastopnika kraljevske banske uprave, sreskega nadzornika, ki je zastopal zadržanega sreskega načelnika, ob prisotnosti več županov, učiteljstva sosednjih šol in mnogobrojnega ljudstva je bilo na slovesen način izročeno svojemu namenu novo šolsko poslopje.

To slavje je bila lepa manifestacija za izvršeno težko delo, ki ga je zmogla v teh neugodnih gospodarskih prilikah odlična želja po napredku in prosveti.

Dvajset in pet let so se borili vrli Otavčani za svojo šolo. Ko pa so bile premagane vse ovire, so se z vso vnemo, kljub težkim prilikam, poprijeli dela in ga v kratkem času uspešno dovršili.

Pod vodstvom svojega upravitelja **Metoda Merviča**, ki je bil duša vsemu delu, katerega je z vso vnemo podpiral za šolo navdušeni krajevni šolski odbor, so vsi občani pomagali pri gradbi z delom in dajatvami. To izredno požrtvovalnost je cenila tudi kralj. banska uprava in je marljive borce za narodno prosveto izdatno podprla.

Danes krasi prijazno obmejno vas Gor. Otave lep prosvetni dom, zgrajen s požrtvovalnim delom za šolo vnetih občanov za 150 tisoč dinarjev pod določenim proračunom. Lep vzgled, kaj zmore sloga in želja po izobrazbi in napredku.

Ko je po uvodnih nagovorih predstavnikov nastopila na šolskem odru deca, da se zahvali s primerno prireditvijo svojim dobrotnikom za prelepi dar, se je zalesketala marsikateri materi, pa tudi očetu v očeh solza radosti. S svojim nastopom pa je pokazala odrasla mladina, da hoče tudi ona imeti šolo za dom prosvete in nadaljnje izobrazbe.

Novi prosvetni dom, zgrajen s trudom in žrtvami, naj bo žarišče narodne prosvete, katera naj vnema in podžiga naš podmladek v ljubezni do kralja, naroda in velike Jugoslavije.

Delovno občestvo gospodinjsko-nadaljevalnih šol

Po dvoletnem odmoru so se sestale 11. novembra v Celju voditeljice gospodinjsko-nadaljevalnih šol k delovnemu občestvu, da se pogovore o preteklem delu in dobe novih pobud in moči za nadaljnje delo.

Občestvo otvori tovarišica **Anka Mesičkova**, pozdravi načelnika kmet. oddelka gosp. inž. **Zidanška**, zastopnika prosvetne uprave in JUU g. nadz. **Skulja**, nadz. za srez Celje g. **Pestevška** in kot zastopnika sres. načelnika referenta gospodinjskih šol, šolskega svetnika g. **Krošla**. Odpošljeta se pozdravni brzojavki g. banu dr. **Marušiču** in g. podbanu dr. **Pirkmajerju.**

V svojem govoru pozdravlja predsednica vse tovarišice, ki jih družijo skupni ideali, poleg skrbi za vzgojo otrok tudi skrb za pouk in vzgojo šoli odraslih deklet.

Omenja, da praznujemo mali jubilej, 5-letnico uspešnega dela gosp.-nadalj. šol, kar je dokaz, da so jih spoznali ljudje in oblasti kot potrebne. Nad. šole so prva ustanova, kjer se je učiteljstvo postavilo v službo praktičnega gospodarskega dela. Poudarja, da ne samo pouk, tudi vzgoja naj vcepi v srca naših deklet ljubezen do zemlje. Ljubezen naj bo moč, ki bo vodila našega kmeta skozi težko gospodarsko borbo k izboljšanju ter mu pomagala, da bo pridelal kruha zase in za nas.

Družina je celica države, zato vzgojimo naša dekleta v vrle matere, na katere bodo ponosni sinovi Jugoslavije.

G. inž. **Zidanšek** je nato pozdravil udeleženke v imenu gg. bana in podbana kot pionirke napredne gospodinjske misli podeželja. Priporoča skupno delo s sreskimi načelstvi, oziroma kmetijskimi referenti. Zahvaljuje se sekciji JUU, ki je to akcijo sodelovanja takoj razumela in podprla. Želi nadalje, da se gospodinjske nadaljevalne šole ustanavljajo predvsem v krajih, kjer še niso razširjene, in na meji.

G. nadzornik **Skulj** želi največ uspehov delovnemu občestvu v imenu prosvetnega načelnika g. **Breznika**, ki je uverjen, da je gosp. nad. šola ona ustanova, iz katere bodo izšle dobre matere, temelj bodočnosti.

Kot zastopnik sekcije JUU pa izraža željo, da zbor sprejme vse potrebne sklepe, ki bodo omogočali čim intenzivnejše delo. Sekcija bo kot doslej tudi v bodoče gospodinjsko-nadaljevalno šolstvo podpirala, zavedajoč se važnosti teh šol za kulturni in gospodarski napredek.

Sledi še pozdrav nadzornika za srez Celje g. **Pestevška**, ki opraviči odsotnost g. sres. načelnika.

Nato poročajo voditeljice iz posameznih okrožij banovine.

Tovarišica **Angela Pečnikova** poroča za Prekmurje. Poudarja pomen gosp. nad. šol v narodnostnem oziru. Ljudstvo je še vedno pod vplivi preteklosti, mladini ni treba mnogo, da se poderejo vplivi šole. Zato naj bi se nadaljevalne šole razširile po vsem Prekmurju pod vodstvom dobrih narodno zavednih vzgojiteljev. Oblast pa naj bi te šole podprla, da bo mogoč obisk tudi najrevnejšim.

Tovarišica **Angela Tavčarjeva** nas popelje v planinske in dolinske gorenjske vasi in pokaže, kako skuša gosp. nad. šola ohraniti našega kmeta narodu in državi. Industrija ga trga z grunta, deloma hiti mladina od doma iz potrebe, deloma iz želje po lagodnem življenju, zato naj se nauči ceniti sebe in svojo zemljo. Ostane naj pristen, ker le pristnost vabi tujca - letoviščarja. Če pomagamo ženi, podpiramo tri ogle kmetskega doma.

Tovarišica **Planerjeva** pa nam odpre pogled na prav posebne razmere v Savinjski dolini. Dobre cene hmelja so pomagale prebivalstvu zopet na noge. To se kaže tudi v gosp. nad. šolah, kjer se posebno zanimajo za kuho in žele bogatih jedilnikov.

Po teh poročilih se razvije živahna debata, v koliko naj se v gosp. nad. šolah pri pouku o kuhanju pokaže dekletom izdelovanje posebnih kuharskih izdelkov.

Načelno se izrazi o tem tov. **Mešičkova**, ki pravi, da se je sicer treba ozirati na posebne krajevne razmere, vendar pa je naš namen vzgajati in poučevati kmetska dekleta v obče, bogatim so na razpolago gospodinjske šole in razni potovalni tečaji.

Za temi poročili referira g. načelnik inž. **Zidanšek** o temi: **Sodelovanje kmetske gospodinje pri standardizaciji kmetske proizvodnje.**

Tudi za gospodinjo je potrebno, da pozna dobre vrste posameznih poljskih pridelkov, zlasti takih, ki se lahko vnovčijo, kot n. pr. pozni krompir, fižol, pšenica, dalje deteljno in travno seme. Pojasnil nam je nadalje, kako doseči izboljšanje pri živinoreji, mlekarstvu, sadjarstvu in vinogradništvu ter kokošjereji.

Naloga vsake učiteljice gospodinjsko-nadaljevalnih šol je, da s svojim opazovanjem in svetom pospešuje standardiziranje in tipizacijo kmetske proizvodnje.

Nato nam je podala tov. **Andreja Grum-Skuljeva** referat: **Državljanska vzgoja odrasle ženske kmetske mladine.** Posnetek njenega izčrpnega poročila je: **»Ker je družina edinica, na katero se najlažje prenese ponazoritev državljanske vzgoje, je treba žen, ki bodo znale ustvariti take idealne družine.**

Za to nalogo pripravlja gosp. nadalj. šola svoje gojenke, kar obstoja. **Kot doslej, tako in še bolj poudarjeno, bo gospodinjska nadaljevalna šola državljansko vzgajala v bodoče, da iz vrst njenih gojenk zraste jugoslovansko vzgojena žena.«**

V svojem referatu: **Kako more voditeljica ohraniti in okrepiti vez z absolventkami gospodinjsko-nadaljevalnih šol,** je podala tov. **Žagar Milena** mnogo napotkov, kako biti dekletom in tudi ženam dobra svetovalka pri gospodinjstvu, pa tudi duhovna voditeljica v življenju. Kot zunanje vezi sestankov z absolventkami se lahko prirejajo razstave, kjer naj razstavijo n. pr. lepo povrtnino, suho sadje, perutnino itd.

G. referent šol. svetnik **Krošl** govori o **»Našem delu«.**

Iz vsega njegovega govora izzveni globoka prepričanost in tudi znanstvena utemeljitev, da je edino pot, ki jo hodi nadaljevalno šolstvo, pravilna in bo pomagala našemu kmetu iz raztrganih gospodarskih razmer v urejenejše čase. Duhovne dobrine, navezanost na kmetsko preteklost, patriarhalnost itd. so elementi, ki klešejo kmetu obraz in ne kaka romantična navlaka.

Iz nadaljnjega poročila g. referenta uvidimo, da je izdala banska uprava načrt za gospodinjsko-nadaljevalne šole in potrebne tiskovine za poslovanje. G. svetnik poudarja, da naj se šole ustanavljajo predvsem v obmejnih krajih in kjer jih še ni bilo.

Tov. tajnica **Pleškova** poroča o delu odbora od zadnjega občestva. Vršile so se štiri seje. Odbor je razdelil vse voditeljice na okrožja, vsakemu okrožju je bila dodeljena ena izmed odbornic, na katero naj bi se obračale ostale voditeljice radi informacij. Razposlale so se okrožnice z vprašanjem glede izdajanja brošur. Razpravljalo in pripravilo se je za počitniške tečaje. Izdelal se je seznam strokovnih knjig, uporabnih pri pouku v gospodinjsko-nadaljevalnih šolah. Organizirali so se sestanki absolventk.

Blagajniško poročilo je podala tov. **Andreja Grum-Skuljeva.** Vseh dohodkov je bilo 3568'64 Din, stroškov pa 2009'50 Din. Premoženje znaša 1559'14 Din.

Sprejeli so se različni predlogi, med njimi tudi ti-le: Vodstvo tečajev za učiteljice gosp. nadalj. šol naj bo v rokah izvežbane in strokovno usposobljene voditeljice teh šol.

Delo v gospodinjsko-nadaljevalnih šolah naj se prizna kot izvenšolsko delo in upošteva pri nastavljanju.

Po slučajnostih zaključi tov. predsednica delo občestva, se zahvali za intenzivno sodelovanje vsem udeleženkam, želeč jim mnogo uspehov v bodočem letu.

Splošen vtisk delovnega občestva je bil zelo razveseljiv. Vladala je velika enotnost v izvajanju programa pri vseh obstoječih šolah. Sodelovanje na občestvu samem je bilo zelo živahno, sploh je presenečala globoka uživljenost in pripravljenost za nadaljnje delo.

Prof. Leop. Andrée:

Šolski in kmetijski radio v Italiji

Vsaka šola bo obvezno dobila radio-aparat.

V Italiji nameravajo vpeljati šolski in kmetijski radio, kakor piše nemški radiofonski tednik »Fuik« z dne 27. oktobra t. l. Ker smo pri nas v dravski banovini že pred dvema letoma uvedli šolski radio in imamo več kakor eno leto že tudi kmetijski radio, bo odločilne kroge in učiteljstvo gotovo zanimalo, kako misli Italija uvesti in izvajati radio za šole in podeželsko ljudstvo. V sledečem podajam najvažnejše misli iz omenjenega članka.

Mussolini smatra radio za glas velikega mesta, ki se mora slišati v zadnji gorski vasi. Zato je odredil, da mora dobiti v tekočem šolskem letu vsaka šola na kmetih, ki jih je v Italiji okoli 100.000, lasten radio-aparat. Kdor pozna osamljenost vasi in manjših mest v notranjosti države, ve, da pomeni ta odredba popoln prevrat podeželja po 1500 letih spanja.

Odkar je velika rimska država propadla, niso bili ti kraji v nobeni redni zvezi z ostalim svetom, velikanski napredek sedanjega časa na vseh področjih ni segel do njih, zato so popolnoma zaostali. Železnice so sicer zmanjšale razdalje, niso jih pa odpravile. Tudi avtomobilske ceste, ki vodijo v zadnjem času skozi vasi ali mimo njih, niso zboljšale omenjenih nedostatkov. Radio pa odpravlja razdaljo med Rimom in katerimkoli še tako majhnim krajem, približuje vas in mesto ter odpravlja na mah vso zapuščenost.

Da uvede in izvaja šolski in kmetijski radio, je vlada na novo ustanovila poseben urad, ki se imenuje »Ente Radiorurale« in je z italijansko oddajno družbo le v rahli zvezi po skupnem predsedniku. Ta urad je v svojem poslovanju v tehničnem oziru podrejen prometnemu ministrstvu, v vzgojnih vprašanjih prosvetnemu in v kmetijsko-strokovnih poljedelskemu ministrstvu.

Glavno vprašanje je bilo, kje dobiti denar, da se kupi vsem šolam radio-aparat. Ker ni moglo nobeno ministrstvo nositi tolikih stroškov, so pritisnili na občine, da bodo zbrale potrebna sredstva s prostovoljnimi prispevki in volili. Saj bodo imele občine od radio-aparata največ koristi, ker se bo zboljšal pouk in bodo odrasli lahko poslušali gospodarska in kmetijska predavanja.

Radio-aparat ne bo drag; po vzorcu nemške pripravlja tudi italijanska industrija nekak splošen prejemni aparat, imenovan »ljudski prejemač (Volksempfänger)«, ki bo kljub nizki ceni — v Nemčiji stane samo 76 M — prvovrsten. Dovoljena bodo tudi odplačila v dolgih obrokih. Vrhu tega je fašistična stranka obljubila znatno pomoč vseh svojih organizacij.

Radio-aparat bo montiran v šoli, četudi ne bo služil le šolskemu pouku. Šola je v italijanski vasi najvažnejše poslopje in dovolj obsežna, da imajo v njej skoro vsi vaščani zadosti prostora.

Oddaje se bodo delile na dva važna oddelka, v šolske in kmetijske. Šolski radio bo namenjen šolski mladini, kmetijski radio pa bo prinašal poljedelska in gospodarska predavanja za odraslo podeželsko ljudstvo.

Zanimive so izdane smernice. Šolski radio nikakor ne bo nadomestoval učitelja, temveč bo le dopolnjeval pouk in bo prinašal dragocene pobude, ki jih učitelj sam ne bi mogel dati. Programe šolskega radia bo sestavljalo s pomočjo deželnih šolskih oblasti prosvetno ministrstvo samo, programi bodo dovolj zgodaj določeni, natisnjeni in dostavljeni z vsebino posameznih predavanj učiteljstvu vseh šol na kmetih. Učiteljstvo bo usmerilo pouk na predavanje, ga pripravilo in po oddaji izrabilo. Začelo se bo v novembru. Poskusi bodo trajali do marca prihodnjega leta, potem pa bo učiteljstvo obširno poročalo o svojih skušnjah nadrejenim oblastem.

Kmetijski radio bo imel svoja predavanja v takem času, ko ne bo imelo kmetsko ljudstvo posebnega opravka. Po izdanih smernicah bo program skrbno sestavljen, ne bo dolgočasen ali suhoparen in bo predvsem ustrezal sedanji kulturni stopnji preprostih vaščanov. Gospodarska poročila in podobno bodo vrinjena med zabavni del programa. Kratka strokovna predavanja se bodo menjavala z zabavnimi prireditvami. V glasbenem programu bo močno zastopana narodna pesem. Tudi prireditve v dialektih bodo pripuščene.

Zanimiva je točka, kako je treba ljudstvo navdušiti za predavanja po radiu. Vlada dobro ve, da si italijanski kmetje, predvsem srednje in južne Italije, ne bodo tako kmalu kupili rodio-aparata. Zato so dobili učitelji že sedaj nalogo, da v času kmetijskega radia povabijo vse vaščane v šolo. Enaka navodila so dobili tudi vsi tajniki krajevnih političnih organizacij. Tako bo postala šola po radiu kulturno središče in zbirališče, kakršna ni bila nikoli prej.

Iz navedenega sledi, da sta naš šolski in kmetijski radio na pravi poti, le izgrajena še nista, ker so naši aparati še vedno predragi in podpora kraljevske banske uprave radi splošne krize ne dovoljuje zadostnega razmaha.

† Milovanu Neratu

† 30. X. t. l. v Krenti.

Čemu si le obstal in prisluhnil v ta težki čas? Da ne bi! Hudó je! Že dolgo si oči tiščimo, srca stiskamo, da bodi... Ti naš veliki otrok!

Kaj so ti tako lepega povedale bele krizanteme, ki so zdaj vzcvetele v vrtu? Vse rosne in blede so že docvetele: na gredah in v srcu...

In tipamo s tegobnostjo v daljo, v spomine, k Tvojim spravljičenim gradovom: Verjel si vanje in si bil kakor otrok ves svetál po njih in ves srečen z njimi. Nosil si svoje sanje v duši, da so Ti sevale odkrito iz oči, kakor roža iz gumbnice. Pa se je dogajalo, da so videli le rožo v gumbnici, duše niso doslutili. In Ti si trpel!

Ej, Milovane, kaj Ti res ne bomo nikoli več segli v roke, ki si nam jih stresal tako krepko in prijateljski? Krepko! Kakor pesem o fantih, ki zavriskajo in zapojo, da jih ne prisili v jok... Čemu nam nisi dalje časa ohranil svoje dobrote: nam in vsem majhnim, ki so v šoli tako radi strmeli za Teboj! Nikomur nisi prizadel hudega, vendar je morala postati tista bleda krizantema, ki je docvetevala na vrtu — Tvoja krizantema...

Milovane, Tvoja žalostna povest se je razbolela v nas, in v njej bo ostal večen spomin na Te!